

Mei 2024 – nummer 5

Wij Zêeuwen

E-magazine van KBO-Zeeland

KBO-Zeeland werkt samen met KBO-Brabant

“Zo wordt met het woord ‘nauw’ niet alleen de krapte van de cel, maar ook de plek van de executie en uiteindelijk zelfs de ruimte van het graf al aangekondigd”

“Soulsearching is het tegenovergestelde van overtuigen. Overtuigen is top-down, terwijl soulsearching bottom-up is.”

“De geschiedenis van KBO-Zeeland bestrijkt het tijdvak 17-10-1994 tot 01-01-2024 en betreft dus meer dan 29 jaar”

“Het maakt niet uit hoe je het zegt, het gevoel is overal hetzelfde, op Moederkesdag zeg je: mama, we houden van je!”

EEN DAG WOONSHOPPEN 50.000 M² WONEN EN SLAPEN

Met meer dan 500 merken en 40 woonwinkels onder één dak creëren we samen het interieur van je dromen!

Laat je inspireren in onze sfeervolle Woonboulevard met de nieuwste woontrends. Onze adviseurs staan voor je klaar.

Gratis koffie in onze Brasserie by Bouman tegen inlevering van deze advertentie.

Wij sponsoren in 2024 de uitgaven van KBO 'Wij Zêeuwen'

woonboulevard **XXL**
POORTVLIET
Wij zijn wonen

Paasdijkweg 33 Poortvliet | 0166 619100 | info@wbpoortvliet.nl
woonboulevardpoortvliet.nl

Openingstijden

Di - Do: 10.00 - 17.30 | Vr: 10.00 - 21.00
Za: 10.00 - 17.00 | Zo - Ma: gesloten

Bij koninklijke beschikking
Hofleverancier
Bouman-Potter B.V.

± 35 MINUTEN RIJDEN VANAF
ROTTERDAM, BREDA EN ANTWERPEN

Inhoud 1 mei 2024

3 Van de redactie

Activiteiten van afdelingen

4 Bezoek aan Het Warenhuis

5 Bingo en verloting

Paasstukken creëren

Stampottenbuffet KBO-Goes

Algemeen

6 Mams, we houden van je!

Activiteit KBO-Zeeland

8 Excursie naar de Abdij van Berne

Activiteiten afdelingen

9 Polderhuis Westkapelle

Algemeen

4 Vragen over 'Wij Zêëuwen'

Rubriek 'Kunst in Zeeland'

10 'En-plein-air' schilderen is één worden met de natuur

Activiteiten afdelingen

12 Clara Thuis

13 Paasviering en ledenvergadering
Paaslunch Biljartclub Gregorius

Geschiedenis

14 Geschiedenis KBO-Zeeland (1)

Hersenspinsel

16 De grijze druk

Activiteit afdelingen

17 Lezing Maria Magdalena

Jeu de Boules in Ovezande

18 Schouwen-Duiveland op
voorjaarstrip naar Gent

Column Ton Roumen

19 Soulsearching

Geschiedenis

20 Wij waren achttien in getal ...

Rubriek 'Natuur in Zeeland'

22 Polder Hoedekenskerke

overzichtelijk en heel vogelrijk

Rubriek 'Wat verhalen vertellen'

24 Marialegendes

Voorlichting

26 De processierups komt er weer aan!

27 Colofon

6

10

14

16

20

Van de Redactie

Beste lezers,

Het artikel van oud-voorzitter Wim Jansen geeft een inblikje in de Zeeuwse KBO-historie. Het doet je beseffen dat al die warme bijeenkomsten en ontmoetingen die we in de afdelingen nog steeds mogen meemaken alleen maar mogelijk blijven zolang er mensen zijn die zich als bestuurder of in een commissie willen inspannen en hun leden weten te motiveren.

In deze meimaand besteden we aandacht aan Marialegendes. U heeft vast wel eens gehoord over de Beatrijs. In dit Middeleeuws verhaal krijgt Beatrijs vergeving voor de zonden die zij begaan heeft in haar leven.

Over vergeving gesproken. Goed beschouwd zouden wij het milieu vergiffenis moeten vragen voor de manier waarop de mens met de natuur omgaat. Gelukkig zijn er nog steeds veel mooie plekken te ontdekken en neemt Chiel Jacobusse ons iedere maand in woord en beeld mee in die prachtige Zeeuwse natuur. Kunstschilder Wim van de Wege toont ons in zijn werk zijn eenwording met die natuur.

Via het Lied der achttien doden staan wij stil bij 4 en 5 mei. Augustinus vraagt in zijn column respect voor alle ouderen. Deze maand mag op 'Moederkensdag' aan alle moeders respect betoond worden.

Hoe mooi is het dat al die verhalen bij elkaar komen in het meinumner van Wij Zêëuwen.

Heel veel leesplezier.

Bezoek aan Het Warenhuis

Op vrijdag 22 maart bezocht KBO-Sluiskil de fototentoonstelling 'Ode aan Nederland' in het Warenhuis te Axel. Na het verkennen van het mooie museum Het Warenhuis en het bewonderen van de fototentoonstelling van Jimmy Nelson op de eerste verdieping met prachtige foto's (klederdrachten) uit heel Nederland was er een amusant samenzijn met de 14 deelnemers onder het genot van koffie/ thee met bolus. Ook de achter-glas-schilderijen van Jean Kamps spraken tot de verbeelding.

Bij de koffie/thee kon men ook genieten van de film van Jimmy Nelson waarin werd getoond hoe de foto's tot stand kwamen. Werkelijk opvallend was ook het elkaar ontmoeten, menigeen na een langere periode, met gesprekken en verhalen; tijdens de bezichtiging en bij de bolus. Afscheid nemend met tot ziens en dank.

Tekst en foto's: Maurice Scholter

Bingo en verloting

Traditiegetrouw werd er na de Algemene Ledenvergadering van KBO-Goes een bingo met daar achteraan een verloting gehouden.

Met vierenvijftig aanwezigen was het een spannende bingo. Drie ronden met iedere ronde als eerste de bovenste rij, dan de onderste en bovenste rij en tot slot voor de hoofdprijs: een volle kaart.

De bingo stond onder leiding van Theo Snel en Wim Slabber en voor de mooie prijzen, voor zowel de bingo als voor de verloting, is door de dames Gerda Naezer en Ria van Buuren gezorgd. De catering van de Spinne zorgde voor een natje en een droogje.

Het was een leuke en gezellige middag, met dank aan de organisatie.

De Activiteitencommissie

Paasstukken creëren

Op donderdag 21 maart organiseerde de KBO-Axel een workshop 'Paasstukken creëren'. Deelnemers kregen de kans bloemstukken te maken binnen het thema van de Goede Week, op weg naar Pasen.

De workshop werd verzorgd door Inge de Buck, Inge Dinges en een compagnon. Josée meldt dat de groep een heel sfeervolle en plezierige middag beleefd heeft.

De deelnemende dames waren dolenthousiast. Uiteraard mocht het kopje koffie of thee met daarbij wat lekkers niet ontbreken.

Met degenen die de workshop verzorgd hebben zijn al afspraken gemaakt voor een workshop rond het thema herfst. En op weg naar Kerstmis kunnen de liefhebbers zich uitleven in het creëren van een mooi kerststuk. Deelnemers dienen wel zelf zorg te dragen voor een tuinschaar, een schaar, een handdoek en een mesje. We vertrouwen erop dat iedereen de pleisters thuis kan laten.

Tekst en foto's: Maurice Scholter.

Resultaat om trots op te zijn.

Stamppottenbuffet KBO-Goes

Met een volle bak van vijfenzeventig enthousiaste deelnemers hebben we op 13 maart 2024 wederom heerlijk genoten van een uitstekend stamppottenbuffet.

De ontvangst was met een lekkere groentesoep, waarna, met uitleg van Peter Weststrate van het restaurant Brasserie Residence, het buffet werd geopend. Met behulp van de bediening van het restaurant ging het allemaal vlekkeloos.

Het stamppottenbuffet bestond uit andijviestamppot, hutspot, zuurkoolstamppot en rode bietenstamppot met geitenkaas. Dit alles aangevuld met diverse soorten vlees.

Gewoon een geweldig buffet waar eenieder heerlijk van heeft gesmuld. Als afsluiting een heerlijke verrassing als toetje.

De thuisblijvers hebben wat gemist. Heerlijk gegeten en volop gezelligheid met elkaar. Daar doen we het voor!

Peter en je staf hartstikke bedankt voor dit uitstekend verzorgd buffet en zodoende deze fijne avond.

De Activiteitencommissie

Mams,
we
houden
van je!

De ironie wil dat in de Sovjet-Unie Moederdag gevierd werd op Internationale Vrouwendag, een dag waarop vrouwenrechten en gendergelijkheid centraal staan.

Nadien werd Moederdag verplaatst naar november, maar de meeste Russen blijven pakjes geven in maart.

*Gelukkige Moederkesdag, Fête des Mères, Happy Mother's Day, Dia de las Madres!
Het maakt niet uit hoe je het zegt, het gevoel blijft hetzelfde: mama, we houden van je.*

De godin Rhea

In het oude Griekenland werd Moederdag al gevierd ter ere van de godin Rhea, de moeder van de goden Zeus, Poseidon en Hades. In het oude Rome werd Moederdag gevierd ter ere van Cybele, de moedergodin die werd geassocieerd met vruchtbaarheid en bescherming.

Moederzorg Zondag

In Engeland vierten ze Moederdag op de vierde zondag van de Vasten. Deze dag noemen ze al sinds de 16e eeuw 'Mothering Sunday' of 'Moederzorg Zondag'. In die tijd was het gewoon dat kinderen snel uit het huis gingen en voor rijkere gezinnen gingen werken. Op de weinige vrije dagen die ze kregen mochten ze deze dag terug naar hun ouderlijk huis om samen met hun familie naar de kerk te gaan. Onderweg werden er bloemen geplukt en werden moeders bedankt voor de

goede zorgen. Uiteraard gaat het er nu anders aan toe, dankzij Hallmark!

Mother's Day

Voor de meest recente geschiedenis van Moederdag moeten we naar Amerika. Het was de Amerikaanse Anna Jarvis (1864 – 1948), een alleenstaande lerares uit Philadelphia, die in 1914 met Moederdag is begonnen.

Zij bewonderde haar eigen moeder en de rol die moeders in de maatschappij hadden. Zelf is ze altijd single gebleven en nooit moeder geworden. Toen haar eigen moeder op 9 mei 1905 overleed, heeft zij het jaar daarna op de eerste zondag na de dag van overlijden van haar moeder een "General Memorial Day of All Mothers" georganiseerd. Het heeft echter tot 1914 geduurd voordat "Mother's Day" een officiële

ationale feestdag werd in Amerika waarop alle moeders bloemen kregen. Daarna sloeg Moederdag over naar Mexico en niet lang daarna ook naar West-Europa, uiteindelijk bereikte het zelfs China en Japan.

Moederkesdag en Moederdag

Met de Antwerpse "Moederkesdag" is de geschiedenis van Moederdag in België al wat ouder, maar Nederland volgde al snel, want men zag er wel wat in. Sinds 1928 is Moederdag een officiële feestdag in Nederland.

De oorsprong van de geschiedenis van Moederdag lag in Nederland bij de Koninklijke Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde die in Moederdag een goede promotie zag om meer bloemen te kunnen verkopen.

Moederdag is dus eigenlijk al meteen commercieel begonnen, en dat is niet meer verdwenen.

De dag stond vanaf het begin in het teken van het kopen van cadeaus, eerst vooral een traditionele bos bloemen, maar dat breidde zich al snel uit, want ook zagen de banketbakkers de mogelijkheden van deze feestdag.

De "Nederlandsche Banketbakkers Vereeniging" introduceerde al snel speciale Moederdagtaarten. Vervolgens kwamen er vele andere soorten van Moederdagcadeaus in zwang.

15 augustus: Maria Hemelvaart

In België viert men twee dagen in het jaar een Moederdag, *Moederkesdag* in het Nederlands of *Fête des Mères* in het Frans. Het overgrote deel van het land viert Moederdag op de tweede zondag van mei. In de provincie Antwerpen vieren ze Moederdag echter in augustus.

In 1913 schreef Frans Van Kuyck, een liberale schepen in Antwerpen, een pamflet '*De dag des moeders*'. Daarin stelde hij voor om op 15 augustus, de feestdag van Maria Tenhemelopneming, Moederdag te vieren. Maria was al sinds 1124 de patrones van de stad. Bovendien werd er op 15 augustus steevast een grote Mariaprocessie gehouden. Door op de feestdag de moeders te vieren, hoopte Van Kuyck naar eigen zeggen 'de waardigheid van de familie in het algemeen en de rol van de moeder in het gezin in het bijzonder', te herstellen. Hij was namelijk van mening dat de modernisering in het begin van de 20e eeuw de sociale orde had verstoord. Van Kuyck verspreidde het pamflet via de Antwerpse pers en mobiliseerde de scholen. Hij maakte zelfs gebruik van een heus propagandacomité om vaders en kinderen te overtuigen op 15 augustus hun vrouw dan wel moeder te overladen met cadeautjes.

Moeder

door Willem Elsschot, 1908

*Als vader slaapt gelijk een rustig beest,
en in zijn droom herkauwt en zalig lacht,
dan ligt gij wakker, starend in den nacht,
en roept uw zoons en dochters voor den geest.*

*Zij zijn gevloên, als gieren voor 't tempeest,
met stukken van het oude nest bevracht,
waarin gij dubbend op hun terugkeer wacht,
maar op de klok het woord des tijds niet leest.*

*Laat niet uw dagen slinken in verdriet;
geen macht die tanden aan uw mond verstrekt,
of ooit weer zog in uwe borsten wekt.*

*Er is niets aan te doen, zoals gij ziet.
Drink dus een borrel bij een passend lied,
daar schele Piet reeds met uw tenen trekt.*

Samenstelling: Rob Rijkschroeff

Bron: /7-te-gekke-moederdagtradities-over-de-hele-wereld/, standaard.be, /de-geschiedenis-van-moederdag/
Afbeldingen: Shutterstock

Op excursie naar **de Abdij van Berne**

Op woensdagmorgen 24 april 2024 vertrok een welgemutste groep KBO-leden (40 personen) uit verschillende delen van Zeeland met de bus van firma van Oeveren naar de Abdij van Berne te Heeswijk/Dinther nabij Tilburg. Chauffeur Leendert loodste ons vanuit de laatste opstapplaats in Hulst via een korte route door België (Liefkenshoektunnel) naar de bestemming. Na een korte pauze op het terrein van de Wouwse Tol voor toiletbezoek en het eten van heerlijke broodjes, gereedgemaakt door onze voorzitter Lilianne, gingen we weer op weg naar Heeswijk/Dinther.

We kwamen ruim op tijd aan bij de Abdij en werden daar hartelijk welkom geheten door café-restaurantbaas en tevens gids/rondleider Frans. Nadat enkele groepsfoto's waren genomen met op de achtergrond het prachtige Abdijcomplex konden wij voor aanvang van de H. Mis nog kort een expositie met kruisbeelden uit Oekraïne in de kerk bezichtigen.

Om 12.15 uur begon de H. Mis met 7 voorgangers onder wie de abt. Hij heette ons van harte welkom. Het was een mooie serene viering met zang van 1 voorganger/voorzanger in samenzang met onze KBO-leden.

Na afloop werd ons een smakelijke lunch aangeboden in het café-restaurant van het Abdijcomplex.

Daarop werden wij als totale groep ontvangen in de filmzaal waarin gids Jacques een interessante uitleg gaf aan de hand van filmbeelden over de ontstaansgeschiedenis van de orde van de Norbertijnen en over het bierbrouwproces zoals dat plaatsvindt binnen de Abdij.

In het kort nog even de geschiedenis van de orde van de Norbertijnen: In 1121 werd de orde gesticht door Norbertus in Premontre. De orde is geleidelijk aan wereldwijd uitgebreid over 26 landen met 31 abdijen en 1300 leden. De Abdij te Berne is in 1134 opgericht door de Stichting Abdij van Berne, maar de aanzet werd gege-

ven door ridder Fulco van Berne. De spreuk/het logo van de Norbertijnen: “tot elk goed werk bereid” (ad omne bonum opus paratus) of anders gezegd hun “open zorghouding naar de wereld buiten hen” en in het “midden in de wereld staan” kwam bij de hierop volgende wandeling binnen het Abdijcomplex nog eens duidelijk naar voren.

De twee gidsen loodsten hun groep KBO-leden door de Abdijtuin en het Abdijcomplex en vertelden ons over de vele uiteenlopende zaken: om te beginnen een interessante uitleg over de houding van de Norbertijnen naar de wereld toe blijkend uit het feit dat op het Abdijcomplex een leerwerkplaats is opgericht voor zeer autistische kinderen die buiten gezinsverband en onder begeleiding een zinvol bestaan binnen het Abdijcomplex opbouwen.

Kortgeleden zond KRO/ NCRV hierover een aangrijpend Tv-programma uit. Daarnaast was er uiteraard aandacht voor het uitgeven/drukken van de bekende mis/liturgie-boekjes door de Abdij. Tenslotte leidde de gids ons rond binnen het kloostercomplex met interessante informatie over de vele abten die de Abdij in de loop der eeuwen hebben bestuurd. Prachtig en indrukwekkend is ook de kloosterlingen en hun uitvaart plaatsvindt.

Als sluitstuk van het programma toog de hele groep naar het restaurant, waar ieder naar zijn smaak nog wat te drinken of eten kon nemen. Om omstreeks 17.00 uur vertrok de bus weer naar Zeeland. Een bijzonder geslaagde dag!

Tekst: Ron Nuijtinck. Foto's: Riek van Zeventer, Den Bosch Region en Abdij van Berne.

KBO-Middelburg thuis in het Polderhuis

Op zaterdag 6 april kwamen dertien mensen van Seniorencontact Middelburg-Veere tezamen bij het Polderhuis in Westkapelle. Onder het genot van een kopje koffie of thee konden we alvast prachtige schilderijen bewonderen: “Stemmingen van de zee”, geschilderd door Arienne Molenaar.

Op de zolder zagen we allerlei beelden en voorwerpen die te maken hebben met o.a. het werk van de dijkwerkers. Hun taak was om Westkapelle, gelegen op het uiterste puntje van Walcheren, te beschermen tegen de zee. Dit doen ze al zevenhonderd jaar.

Ook zagen we hier schilderijen van Piet Mondriaan. Op deze schilderijen is een duidelijke ontwikkeling te zien van zijn werk van figuratief naar abstract.

Beneden is een tentoonstelling over Westkapelle in de oorlog. Aan de hand van foto's en filmpjes wordt een beeld geschetst van het dagelijks leven in die tijd.

Aan het eind van de oorlog is Westkapelle gebombardeerd en kwam het onder water te staan.

Na de oorlog werden er noodwoningen geplaatst, waarvan ook een voorbeeld is te zien.

Na alles bekeken te hebben, hebben we op het terras nog genoten van de zon en een drankje.

*Tekst: Annemarie Pluijmers
Foto's: Anneke Bouman.*

4 vragen over 'Wij Zêêuwen'

Hieronder 4 veel gestelde vragen aan de redactie.

Vraag 1: Waarom wordt 'Wij Zêêuwen' niet in gedrukte vorm verspreid onder alle leden?

Antwoord: Dit zou de redactie ook wel willen. Helaas is daar geen budget voor. Kost te veel.

Vraag 2: Wat is de deadline voor inlevering van kopij?

Antwoord: één week voor de verschijning (1ste van de maand), mits door de afdeling vooraf is aangegeven hoeveel ruimte het artikel zal worden, inclusief beeld, in overleg met de redactie. Anders 2 weken.

Vraag 3: Moet ik het nummer opslaan of downloaden?

Antwoord: Neen, dat is niet nodig. Na elke 3e dag van de maand is het nieuwe magazine te bekijken op KBO-Zeeland, rechts klikken bij 'zoeken' onderin bij Wij Zêêuwen met verwijzing naar een maand.

Dat blijft er 1 jaar opstaan. U kunt dus telkens wanneer u wilt het magazine bekijken en lezen.

Vraag 4: Als ik het E-magazine aanklik op de website van KBO-Zeeland lees ik eronder: Click here, Proceed to download en Download.

Antwoord: Niet doen, gewoon negeren! Als u dat toch doet, krijgt u ongewenste berichten en reclames op uw scherm.

In de rubriek Uit de Kunst laten we kunstenaars aan het woord die voor hun werk inspiratie ontlenuen aan o.a. het Zeeuwse landschap. In deze aflevering spreken we met Wim van de Wege, muziek en beeldende kunst zijn hem met de paplepel ingegeven.

Ik ben geboren in Zeeuws-Vlaanderen (1966). Van jongs af aan ben ik opgegroeid met muziek (orgel en piano) en beeldende kunst. In mijn jonge jaren was ik vaak met potlood en penseel bezig en verkocht ik tekeningen en aquarellen aan particulieren. In mijn tienerjaren zijn er honderden tekeningen in potlood en later met inkt gemaakt, en dat is nooit opgehouden. Ik schets nog steeds veel met pen en aquarel, een favoriete bezigheid die je overal kunt toepassen.

Ik neem altijd een klein schetsboekje mee, waar ik ook ben. Schetsen is een creatief proces dat onmisbaar is voor elke kunstenaar. Je zintuigen worden geprikkeld om in korte tijd de verhoudingen en sfeer weer te geven van de werkelijkheid die de kunstenaar ervaart.

Vaak vind ik de schetsen van de meesterschilders interessanter dan de uiteindelijke kunstwerken. De spontaniteit geeft veel informatie over het karakter en de emotie van de maker op dat moment. Ik hou van een spontane schilderijstijl die varieert van impressionistisch tot abstract 'action-painting'-stijl.

Kleuren en vormen zet ik vrijwel altijd rechtstreeks en vloeiend op het doek. Tijdens de workshops plein-air schilderen die ik geef, hoor ik vaak van mijn leerlingen dat ik zo snel en nauwkeurig schilder. Hierdoor stralen de kunstwerken levendigheid en spontaniteit uit, soms met dikke lagen verf met een ruwe toets.

Plein-air schilderen is een prachtige manier om de schoonheid van de natuur te ontdekken en vast te leggen. Deze kunstvorm houdt in dat je een schilderij op locatie, buiten, in de open lucht maakt, in plaats van in het atelier.

Na mijn conservatoriumdiploma ben ik gaan studeren aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam waar ik mij heb ondergedompeld in de moderne kunst.

Daar heb ik veel geleerd over het onderwerp van de moderne kunstmaatschappij. Ik merkte dat moderne kunst mij enerzijds triggerde, maar anderzijds voelde ik mij aangetrokken door de prachtige en fascinerende natuur.

Ik ben altijd plein-air blijven schilderen en ervaar meer dan in mijn atelier de vrijheid tijdens het proces van creëren en schilderen. De landschappen die ik schilder betekenen veel voor mij. Dit heeft vaak te maken met de stemming waarin ik ben. Veel schilderijen tonen veel licht, dit om een podium te geven aan de prachtige opwindende wolkenluchten, die van minuut tot minuut veranderen. De sfeer is voor mij misschien wel het belangrijkste element van het kunstwerk. Als de kunstrijker de sfeer ervaart en geniet van het landschap, dan heb ik mijn boodschap kunnen doorgeven.

Meer weten? Kijk op www.wimvandewege.com of www.wimvandewege.exto.nl

Tekst: Jan van den Boom. Foto's: Wim van de Wege.

Clara Thuis

“Had ik het maar eerder geweten”, zei een bestuurslid die graag iedere dag in de Soos gaat biljarten. Zijn echtgenote was ernstig ziek en hij was daardoor aan huis gekluisterd. Ze stond op de lijst om voor palliatieve zorg opgenomen te worden in het Clara Hofje in Goes. Zij kwamen met het idee Clara Thuis waardoor hij toch een paar keer per week zijn favoriete sport kon beoefenen. Zijn vrouw overleed later in het Clara Hofje en op de eerstvolgende bestuursvergadering vertelde hij over de goede zorg van Clara Thuis.

Inmiddels had hij in de KBO-organisatie al contact met de secretaris opgenomen om te vragen of dit onderwerp opgenomen kon worden in het programma van de KBO. Vooral omdat dit zeer waardevol is om door te geven.

Op 17 april kwamen de coördinatrice en een vrijwilligster uitleg geven. Veel mensen willen vooral in de laatste levensfase thuisblijven en thuis sterven in hun vertrouwde omgeving. Nabestaanden willen zo lang als mogelijk aan deze wens voldoen, alleen kan dit voor de mantelzorgers te zwaar worden. Om te voorkomen dat die er onderdoor gaat, is er o.a. Clara Thuis.

Een organisatie die niet gebonden is aan bepaalde thuiszorgorganisaties is laagdrempelig en kosteloos. Na een intake kunnen steeds twee vrijwilligsters samen maximaal 2 x.4 uur per week, zowel overdag als 's avonds, de zieke gezelschap houden, lichte lichamelijke verzorging en een luisterend oor bieden. De mantelzorger kan dan op adem komen door er even uit te zijn.

Een vrijwilligster vertelde heel bevlogen hoe zij ertoe gekomen was om zich hiervoor op te geven. Na een intensieve introductietraining had zij al veel mensen kunnen ondersteunen. Voor de cliënt, eventuele partner en ook voor haarzelf erg waardevol.

Clara Thuis is er voor Noord- en Zuid-Beveland.
Tel: 06-23496684 info@clarathuis.nl. De voorlichting is kosteloos en duurt ongeveer een uur. Ik beveel het alle afdelingen op Noord- en Zuid-Beveland aan.

Tekst: Kees Rentmeester. Foto: Shutterstock.

Paasviering en ledenvergadering

Op 27 maart 2024 heeft KBO-Hulst haar jaarvergadering gehouden. Er waren circa vierentachtig leden aanwezig.

De leden werden verwelkomd met een verse kop koffie of thee en omdat de paashaas in het land is, waren er paaseitjes bij. Na de paasdienst was het tijd voor de vergadering. De vergadering is in al z'n facetten goed verlopen.

Nu was het tijd voor een driegangen diner en geloof me maar, iedereen heeft ervan genoten: als voorgerecht een lekker pasteitje, het hoofdgerecht met verrukkelijk mals vlees en als toetje een heerlijk stuk ijs. U begrijpt zeker wel dat onze leden na het diner toch eerst het eten wat wilden laten zakken.

Na het eten was het nodig om enige calorieën weg te werken en dat gaat goed en plezierig met muziek van Yves Bianco, waarop het goed dansen was.

En zoals gewoonlijk sluiten wij een gezellige dag af met een loterij met voor dit moment mooie en kleurige plantjes en lekkere drankjes als prijsjes.

Aan alles komt een einde en bij het vertrek van onze leden werd het bestuur bedankt voor deze plezierige dag.

Tekst en foto: Jac de Bruin.

Paaslunch

Biljartclub Gregorius

Dinsdag 26 maart 2024 werd de jaarlijkse BC Gregorius Paaslunch/-prijskamp gehouden in het Gregoriuscentrum te Axel. Voordat rond de klok van 12.00 uur de leden/deelnemers arriveerden, hadden de vrijwilligers de tafels kleurrijk versierd in de paaskleuren.

De lunch bestond uit kippensoep, belegde broodjes, krentenbollen, paasbrood en natuurlijk gekookte eieren. Iedereen liet het zich heerlijk smaken. Na de lunch kon er worden begonnen aan de prijskamp.

De wedstrijdleader Theo van Esbroek had vooraf de koppels samengesteld. In de eerste ronde werd libre gespeeld. In de tweede ronde gevolgd door bandstoten. Tussentijds werd er voor koffie en thee gezorgd door de vrijwilligers en als verrassing werd er nog een bolus geserveerd door onze inmiddels gepensioneerde bakker Luuc Melse. Ook dat ging er bij iedereen in als "koek". Na de 2e ronde volgde de uitslag. De eerste drie beste koppels hadden een fles wijn gewonnen en iedereen kreeg een doosje eieren.

Deze middag werd volledig gesponsord door KBO-PCOB-Axel waar we als bestuur en leden zeer erkentelijk voor zijn.

We kunnen weer terugkijken op een geslaagde middag en iedereen ging rond de klok van 17.00 tevreden huiswaarts.

Tekst en foto: Maurice Scholter.

Geschiedenis **KBO**-Zeeland (1)

Inleiding

Op 14 november 2023 heeft de Algemene Vergadering van KBO-Zeeland besloten de vereniging KBO-Zeeland per 31 december 2023 feitelijk op te heffen.

De redactie van de voormalige NieuwsFlitZ heeft naar aanleiding van dit besluit, mij voorgesteld om de geschiedenis van KBO-Zeeland te beschrijven. Hoewel ik gezien mijn betrokkenheid in het vrij recente verleden bij het functioneren van KBO-Zeeland, ongetwijfeld subjectieve keuzes zal maken bij het verhalen van het wel en wee van de organisatie, heb ik toch mijn best gedaan een objectieve weergave van de feitelijke gang van zaken weer te geven.

De geschiedenis van KBO-Zeeland bestrijkt het tijdvak 17 oktober 1994 tot 1 januari 2024 en betreft dus 29 jaar, twee maanden en twee weken. Evenwel, er is een voorbereidingstijd aan vooraf gegaan en in 2024 zal de afhandeling van diverse administratieve verplichtingen nog plaats vinden, opdat de opheffing van KBO-Zeeland ook juridisch kan worden afgewikkeld.

De geschiedenis van de vereniging heb ik ingedeeld in hoofdstukken met informatie over de organisatie van KBO-Zeeland, over de ontstaansgeschiedenis, over het reilen en zeilen van de vereniging in de dagelijkse praktijk, over de relatie Unie KBO, KBO-Zeeland en PCOB-Nederland met als afsluiting informatie over het vervolg van KBO-Zeeland vanaf 1 januari 2024.

Tekst: Wim Jansen.

KBO-Zeeland als organisatie

KBO-Zeeland was een autonome vereniging van vrijwilligers met eigen statuten, notarieel vastgelegd. Alle KBO-afdelingen in Zeeland waren als leden aangesloten bij KBO Zeeland die tevens voor bijna alle afdelingen de rechtspersoon was. De Algemene Vergadering (AV) was het hoogste orgaan van de vereniging, waarin alle afdelingen via vertegenwoordigers waren vertegenwoordigd. Tot de taken van de AV behoorden het vaststellen van de begroting, de jaarrekening, het jaarverslag, het beleidsplan en het werkplan, de benoeming van de leden van het algemeen en dagelijks bestuur en het vaststellen van de jaarlijkse contributie/-bijdrage door de leden. De financiering van de vereniging was uitsluitend gebaseerd op de contributie-inkomsten. KBO Zeeland ontving geen subsidie van de provinciale overheid. De AV kwam jaarlijks minimaal tweemaal bij elkaar.

Het dagelijks bestuur bestond aanvankelijk uit vier, later uit vijf personen. Steeds is gewerkt met een portefeuille-structuur. Het algemeen bestuur bestond uit de leden van het dagelijks bestuur, samen met de voorzitters van de kringen. De KBO-afdelingen waren ingedeeld in aanvankelijk vijf, later vier kringen. De kring kwam minimaal tweemaal per jaar bij elkaar en de betreffende afdelingen ondersteunden elkaar bij hun functioneren. Deze samenwerking resulteerde soms in gezamenlijke activiteiten. Tevens bespraken de kringen de agenda van de AV-en ter voorbereiding op de AV. Aan het dagelijks bestuur en de algemene vergadering was tot april 2022 een pastoraal adviseur toegevoegd en een notulist. Tot 2013 was een beleidsmedewerker in parttime dienstverband aan KBO-Zeeland verbonden.

Wandelen als afdelingsactiviteit.

De afdelingen zijn binnen de organisatie van de KBO de plaats waar de activiteiten plaats vinden en waar het directe contact met de leden inhoud wordt gegeven. De leden van de afdeling vormen samen een vereniging met eigen bestuur en bepalen zelf de hoogte van de contributie. Bij de activiteiten gaat het vaak om ontspanning en ontmoeting, voorlichting en informatieve bijeenkomsten. Daarnaast behartigt de afdeling de belangen voor de leden, soms in samenwerking met de betreffende kring. Het aantal afdelingen varieerde van 33 tot 29 ultimo 2023. De afdelingen met hun leden vormen de basis van de KBO-organisatie, in wier belang de provinciale en landelijke organisatie dienstverlenend en ondersteunend werkzaam waren.

KBO-Zeeland was aangesloten bij de Unie KBO, de landelijke vereniging van de provinciale KBO-bonden. Aan deze koepelorganisatie was een bureau verbonden dat een faciliterend takenpakket had voor de Unie en de leden (provinciale bonden en de leden van de afdelingen).

Ontstaansgeschiedenis KBO-Zeeland

Het ontstaan van KBO-Zeeland is beschreven in het jubileumboek, uitgebracht bij het 12,5-jarig jubileum van KBO-Zeeland in april 2007. Mevrouw Henriette Remijn-de Badts, de eerste voorzitter van KBO-Zeeland, was vanaf dag één betrokken bij KBO-Zeeland en kan als geen ander vertellen over de ontstaansgeschiedenis van KBO-Zeeland in april 2007. Mevrouw

Henriette Remijn-de Badts, de eerste voorzitter van KBO-Zeeland, was vanaf dag één betrokken bij KBO-Zeeland en kan als geen ander vertellen over de ontstaansgeschiedenis, reden waarom uitgebreid uit haar relaas in het jubileumboek wordt geciteerd.

“De vooroorlogse R.K. Werkliedenbond werd aan het begin van de Tweede Wereldoorlog opgeheven door de bezetters. De bond wilde niet opgaan in een Nationaal Socialistische organisatie en sloot daarom in 1940 noodgedwongen haar deuren. Na WO II, tijdens de herbouw van Nederland, kreeg de katholieke gemeenschap de behoefte zich weer te organiseren, net als voor de oorlog.

Communistische en socialistische invloeden bedreigden de gemeenschap, daarom besloten de katholieken de vooroorlogse R.K. Werkliedenbond nieuw leven in te blazen. De naam werd omgedoopt tot de Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging (KAB). Die beweging stond voor alle gezinsleden, dus ook voor de ouderen.

Het prille begin van de katholieke ouderenbond begon in Breda. Een aantal heren op leeftijd van de parochie aan de Tramsingel vormde samen een bestuur van de Algemene Bond van Ouden van Dagen, afdeling Breda. Tijdens een landelijke vergadering van die bond in 1948 merkten zij geschrokken dat zij terecht waren gekomen bij de zo gevreesde communistische Eenheidsvakcentrale. De heren vroegen om raad bij hun pastoor en die verwees hun door naar de KAB. Na een hoop discussies en getouwtrek bracht de KAB de katholieke ouderen onder bij hun organisatie. Zo kwam de bejaardenbond tot stand.

In Zeeland ontstonden verschillende lokale bejaardenbonden. Na een herindeling van de bisdommen kwam heel Zeeland onder Breda te vallen, zo ook de Katholieke Bond van Ouden van Dagen. Overal werd hetzelfde organisatiemodel gebruikt en dat vergemakkelijkte de overgang. KBO-Zeeland kwam later van de grond. De Zeeuwse vertegenwoordigers vergaderden in Oudenbosch met de veel grotere bond van de West-Brabanders. Zeeland had toen ongeveer 5500 leden, West-Brabant had er 18.000.”

In de volgende uitgave van Wij Zêëuwen wordt de groei van KBO in Zeeland behandeld en het losweken van KBO-Brabant.

Hersenspinsel: Grijze druk

Wat is dat nu weer voor term? Dat dacht ik toen ik die term in Elsevier Weekblad las. Het was de kop boven een artikel over ons ‘ouwetjes’ en hoe we vaak bejegend worden. Die ouwetjes zijn wij, die maar profiteren van de zegeningen van de huidige maatschappij en die dat allemaal cadeau krijgen. Waar we niets voor hoeven te doen! Zegeningen die we zo maar gratis en voor niemandal op ons bordje geschoven krijgen. ‘Ut most nie meugen!’

Nu is niet iedere bewoner van het Nederlandse deel van Moeder Aarde deze mening toegedaan. We mogen zeggen dat dit bij het merendeel juist niet het geval is. Maar je hoort ze dit zo weinig zeggen. Dat merendeel kun je tot de zwijgende meerderheid van de Nederlanders rekenen. Nee, het zijn vooral die lieden die denken dat zij het land aan de gang houden (ook wel ‘runnen’ genoemd). Dat zij de pecunia opbrengen die onze grijze hoofden boven water en in leven houdt. Daaronder zijn ook mensen die ook wel demografen genoemd worden. En dat zijn weer lieden die voor hun beroep op statistische wijze bevolkingskenmerken en ontwikkelingen beschrijven. Onder meer inzake leeftijdsgroepen, sociale of politieke onderverdeling. En wat daar allemaal bij komt. Ook hier kan gezegd worden dat niet iedere demograaf zo denkt en praat.

Ook aardbewoners die **denken** dat ze van dergelijke zaken verstand hebben, praten en doen er wel over mee. Dan zijn ouderen maar lastposten die eigenlijk overbodig zijn en de jongere generatie in de weg zitten of voor de voeten lopen. En waarbij te vrezen valt dat die druk steeds meer zal toenemen.

Het aantal ouderen en ‘oudjes’ neemt immers nog steeds toe en het einde is nog niet in zicht. En dat maakt dan weer dat die ‘grijze druk’ verder zal toenemen en steeds zwaarder zal worden. En die toenemende druk zorgt er ook voor dat sommige beroepsgroepen steeds kleiner worden. Volgens die ‘deskundigen’ wellicht zullen verdwijnen. Hebben we zo ons best gedaan om van Nederland een mooi, rijk en welvarend land te maken. Worden we nu zo bekeken!

Je zou het ‘stank voor dank’ kunnen noemen. Of een andere uitdrukking die hetzelfde betekent. Krijgen de belijders van deze zienswijze op den duur gelijk? Het is de vraag, maar het gevaar dreigt wel. Zeker als allerlei politieke figuren bij iedere dergelijke oprisping van mening zijn dat voor dit ‘vraagstuk’ beleid gemaakt moet worden. Beleid waarvan 65-plussers en hoger maar moeten accepteren wat er voor hen in het vat zit en van wier aanwezige kunde en kennis geen gebruik meer wordt gemaakt. Zogezegd ‘bij het oud vuil’ wordt geveegd. Verouderd en niet meer van deze tijd als die ervaring is. Wat moet je er mee? Die oude knarren hebben hun tijd gehad. Of zoals Marije Buckens het in de PZC schreef: “Wij waren ooit jong en hebben onze sporen verdiend. We hebben carrières opgebouwd, gezinnen gesticht, huizen gebouwd en de economie draaiende gehouden. Jammer dat dit alles opeens nietig wordt verklaard als je je pensioneert”.

Tijden veranderen en hun tijd dus ook. Hoe kunnen wij ouderen ervoor zorgen dat dit alles niet over ons uitgestort wordt? Dat er beleid gemaakt wordt waarin de kennis en kunde van de ‘grijze hoofden’ wél een belangrijke rol speelt ten dienste van iedere leeftijds- en bevolkingsgroep in ons ‘dierbare landje’. En dat zijn er nogal wat.

Daarom stel ik de taalkundigen in het Lage Land der Nederlanden voor om het gezegde “hoe ouder hoe gekker” te wijzigen in “hoe ouder, hoe pienterder”. En dat in de hoop dat daarvoor geen grondwetswijziging nodig is, want dan wordt zo ene wijziging “een mijl op zeven”. Daarom is het wellicht goed dat we een beetje “grijze druk” er op zetten.

Augustinus

Lezing

Maria Magdalena

Op 10 april 2024 heeft Willy van Meegen voor een dertigtal enthousiaste leden een lezing gehouden over Maria Magdalena, patroonheilige van de stad Goes. Willy was in 2022 één van de initiatiefnemers van het project ‘Maria Magdalena in Goes’, dat tot doel heeft de sporen van Maria Magdalena te (onder)zoeken en er een jaarlijkse traditie van te maken. Dat is gelukt want in 2023 zijn en op 22 juli 2024, de gedenkdag van Maria Magdalena, worden er activiteiten georganiseerd rond dit thema.

Willy heeft ons meegenomen in de geschiedenis van de H. Maria Magdalena, de patroonheilige van de stad Goes en ons boeiend verteld over alles wat in het gemeentearchief van Goes bewaard is gebleven. Veel bewaard gebleven documenten en oude geschriften zijn tentoongesteld in de Grote of wel Maria Magdalena-kerk. Ook in het Museum zijn er verschillende overblijfselen tentoongesteld.

Op 22 juli 2024, de gedenkdag van Maria Magdalena, zullen kostbare relikwieën uit de “kluis” van de RK-Kerk worden tentoongesteld en kunnen zo op deze wijze bewonderd worden. De geschiedenis van beide kerken gaat ver terug in de tijd. Vele strijden e.d. hebben gelukkig de schatten en documenten onaangetast gelaten. In de stad Goes zijn er heel wat plekken die aan Maria Magdalena herinneren en op documenten komt veelvoudig haar naam voor.

Het was een heel interessante lezing, met dank aan Willy van Meegen.

De activiteitencommissie KBO-Goes.

Noot van de redactie: voor het juli-nummer van Wij Zêëuwen heeft Willy van Meegen een artikel over Maria Magdalena toegezegd.

Start Jeu de Boules Toernooi in Ovezande

Vrijdag 19 april 2024 stond de eerste dag van de nieuwe jeu de boules-competitie gepland.

De jeu de boules-baan ligt achter de RK kerk, daarom beginnen we altijd in theehuis de Pastorie, in de voormalige pastorie van de RK kerk, met een prima kopje koffie of thee.

Daar worden de groepen ingedeeld waarna we lekker buiten aan de slag kunnen.

Het was wel even afwachten of de weergoden ons gunstig gezind waren, maar we hadden geluk. Het was zowaar droog, wel stond er een stevige wind.

Gelukkig zijn jeu de boules-ballen behoorlijk zwaar, die waaien zomaar niet weg. Dat was met de kapsels van de deelnemers niet het geval, die waren na afloop behoorlijk verwaaid.

Na 35 rondjes staat Adrie Vroonland voorlopig op de eerste plaats. Misschien gaat hij dit seizoen wel met de wisselbeker naar huis.

Tekst en foto: Irma Duvalois.

Schouwen-Duiveland op voorjaarstrip naar Gent

Wat een geweldig weer troffen wij tijdens onze voorjaarstrip op zaterdag 13 april jl. naar Gent. Boven de 20 graden midden april, met wisselvallig weer voorafgaand aan en na die datum, maken het nog mooier dan dat het al was.

Met 89 deelnemers vertrokken wij met twee bussen van Busbedrijf van Oeveren met de chauffeurs Cor en Jacco om 08.30 uur richting Gent. Helaas moesten er ca. 13 deelnemers om uiteenlopende redenen afzeggen anders hadden we “volle bak” gehad. Budgettair zullen we er niet uitkomen, maar een buil eraan vallen is ook niet het geval.

Via de Zeelandbrug-Westerscheldetunnel werden we nog voor de klok van 10 netjes door Cor en Jacco afgezet in hartje Gent. Het mooie weer bracht zeer veel mensen op de been en het was dus ook in de middag vechten voor een terrasje.

Koffie met warme appeltaart gaf al een prima begin van onze dagtrip. Ieder ging verder zijns of haars wegs en in de bus had Els gezorgd voor een overzicht van alle belevenissen in Gent. Dat varieert van wandelen tussen de historische pracht, de Belfort toren beklimmen (254 treden) (er is ook een lift), een rondvaart op de Leie tot bezoeken aan de prachtige

St. Baafs-kathedraal die samen met de Sint Niklaaskerk en het Belfort de Gentse Torenrij vormt.

Verder staat Gent bekend om zijn rijke biercultuur. Niet dat wij een biertocht gemaakt hebben, maar de bruine kroegen, bierhuizen en brouwerijen zijn niet te missen. Een lekker bruin biertje, tripel of duveltje werd dus heus wel gescoord. De lunches in België zijn overwegend bourgondisch van aard en grootschaliger dan in Nederland, maar de meesten hielden het bij een Croque Madame of Croque Monsieur.

Lekker napraten op de zonnige terrasjes en de dag kon niet meer stuk. Na enig oponthoud, omdat een paar deelnemers de weg kwijt waren, vertrokken we weer rond 17.00-17.30 uur richting Zierikzee, waar we tegen 19.00 uur arriveerden.

We kunnen weer terugkijken op een zeer geslaagde trip. Noteer alvast de datum 19 oktober 2024 voor onze najaarstrip. Waar die heen gaat, is nog de vraag. Enige suggesties zijn door deelnemers gedaan. We zullen in de activiteitencommissie/bestuursvergadering beslissen waar de trip heen gaat en u ruimschoots voor die 19^e oktober informeren.

Tekst Kees Verkaart. Foto: Shutterstock

Soulsearching

De kinderziektes mazelen en kinkhoest zijn opgedoken. De vaccinatiegraad in ons land daalt en zou een bedenkelijk niveau bereiken waardoor besmettingen kunnen toenemen.

De bezweringsformule van deskundigen en verantwoordelijken luidt: 'dat we beter moeten communiceren op basis van betrouwbare informatie'. Maar eigenlijk wordt ermee bedoeld dat we ouders moeten overtuigen hun kinderen te laten inenten. En natuurlijk is het van belang betrouwbare informatie aan te reiken ter voorkoming van ziektes, maar moet dat door te overtuigen?

Jarenlang werkte ik als onderwijsadviseur. Op enig moment wilden de leidinggevenden dat de adviseurs professioneler gingen opereren. We zouden voortaan moeten gaan werken op basis van competenties, die zouden worden getraind in een professionalisering-cursus. Overtuigen was één zo'n competentie. Die riep verzet in mij en mijn collega's op. Ik ben niet zo van het overtuigen, meer van het luisteren.

Wat is er mis met overtuigen? Overtuigen veronderstelt dat ik het beter weet dan de ander. Maar waarom heb ik gelijk en de ander niet? Ik overtuig liever niet en dat doe ik vanuit het geloof dat mensen zelf goed weten wat ze willen en wat goed voor hen is.

Ik overtuig liever niet en dat doe ik vanuit het geloof dat mensen zelf goed weten wat ze willen en wat goed voor hen is.

Soulsearching is misschien een goed alternatief voor overtuigen. Ik had nog nooit van dat woord gehoord totdat ik in de media las dat er een politieke partij is die tot de conclusie was gekomen dat ze in het nabije verleden fouten had gemaakt met een negatief imago als gevolg. Via soulsearching zouden ze hun imago kunnen verbeteren want het is een reflectie op kernwaarden, je eigen verhaal en motieven: wat is authentiek, wat past écht bij jou?

Soulsearching is het tegenovergestelde van overtuigen. Overtuigen is top-down, terwijl soulsearching bottom-up is. Soulsearching is een vorm van verlosking zoals een verloskundige helpt een kind op de wereld te zetten. Verloskunde heet dan met een deftig woord majeutiek.

De taak van de begeleider bestaat uit het stellen van vragen en het voeren van een dialoog via vraag en antwoord om datgene wat in de ziel ligt opgesloten tot leven te wekken.

Soulsearching is een vriendelijke benadering en maakt gebruik van de natuurlijke behoefte om zo nu en dan in alle rust en zonder dwang te kunnen reflecteren op wat zinvol en nodig is vanuit de veronderstelling dat alle benodigde kennis en wijsheid al in ons aanwezig is. We hoeven ons alleen maar te verzekeren van een goede verloskundige die met ons onderzoekt wat er in ons leeft en dat tot expressie brengt.

Ton Roumen is een ervaren coach, retraiteleider en spreker.

Hij publiceert boeken en artikelen over spirituele thema's en persoonlijke ontwikkeling.

Meer informatie: www.bezinnen.com

Wij waren **achttien in getal**

U kunt het zomaar meemaken. Een dodenherdenking ergens in de provincie. Een voordracht van een ingrijpend en indringend lied, ondersteund door zang en orgelspel. Het blijkt het 'Lied der achttien doden' van de dichter Jan Campert, vader van de bekende schrijver Remco Campert.

Jan Campert schreef zijn zeven coupletten op 19 november 1942 in het concentratiekamp in Haaren, waar hij met zes mensen in een cel gevangen zat. Het zeven strofen tellende gedicht van Campert roept op tot verzet en is sterk anti-Duits. Het was het laatste teken van leven aan de mensen die hij achterliet.

Jan Campert was zelf niet een van de achttien verzetsstrijders die op 13 maart 1941 werden geëxecuteerd op de Waalsdorper-vlakte. Hij stierf op 12 januari 1943 in kamp Neuengamme aan borstvliesontsteking.

De eerste massaprocessen tegen en executies van Nederlandse verzetsstrijders zetten hem aan tot het schrijven van dit gedicht. Campert was zelf actief in het verzet. Hij werd gegrepen en vastgezet toen hij joodse landgenoten in veiligheid probeerde te brengen. In het gedicht tekent hij protest aan tegen de executie van leden van de verzetsgroep 'De Geuzen' door de Duitse bezetter.

Oproep in perspectief

Op de vooravond van de executie wordt vanuit het perspectief van een van de achttien verzetsstrijders een overweging geschreven. Een oproep de achttien doden - en al die anderen! - en hun naasten te gedenken. Zoals ook zij in wezen hebben gedacht aan al die anderen, aan eigen land en volk, toen zij besloten in het verzet te gaan. Zijn laatste wens, gericht aan God, is dat het sterven licht zal zijn, hij vraagt vergeving voor zijn falen, opdat hij als hij voor de lopen staat, kan heengaan als een man in de genade van God.

De eigenlijke conclusie lijkt echter al in het voorlaatste couplet getrokken: *Er komt een dag na elke nacht, voorbij trekt iedere wolk.*

Een poging tot bemoediging die alle ellende en alle tijd overstijgt.

De coupletten van dichtbij bekeken

Wanneer we het eerste couplet nader beschouwen, valt op dat de dichter bewust een *jambe* in het metrum gebruikt. De tijd wordt door het jambisch ritme als het ware vertraagd. Het is alsof je het tikken van de klok in de laatste uren voor de executie voelt. De dichter neemt de lezer mee in het dralen in tijd, ritme en ruimte. Zo wordt met het woord 'nauw' niet alleen de krapte van de cel, maar ook de plek van de executie en uiteindelijk zelfs de ruimte van het graf al aangekondigd. Evenals de beklemming van de tijd die rest.

Terwijl alle achttien verzetsstrijders nog in het heden zijn, wordt met de persoonsvorm 'waren' bewust de

verleden tijd gebruikt; ze zijn nog niet dood, maar 'geen zal de avond zien'.

In het zevende en laatste couplet van het gedicht is het vooral het werkwoord *dralen* dat opvalt: 'Ik zie hoe 't eerste morgenlicht door 't hoge venster draalt'. De tijd die rest wordt nog even tegengehouden. Het lijkt wel alsof de morgen geen zin heeft het licht te laten doorbreken, maar ieder weldenkend mens weet: niemand houdt het licht, de dag, de tijd, tegen!

Tekst: Rob Rijkschroeff. Foto: Shutterstock.

*Een cel is maar twee meter lang
en nauw twee meter breed,
wel kleiner nog is het stuk grond
dat ik nu nog niet weet,
maar waar ik naamloos rusten zal,
mijn makers bovendien,
wij waren achttien in getal,
geen zal den avond zien.*

Het 1^e couplet van J. Campert:
Het lied der achttien doden

Polder Hoedekenskerke

overzichtelijk en heel vogelrijk

In de tweede helft van de 20^e eeuw is er in ons land heel veel natuur verloren gegaan. Vooral op het boerenland verdween de ene na de andere dier- of plantensoort. Als reactie daarop kwam de overheid met plannen voor de Ecologische hoofdstructuur (EHS), tegenwoordig het Nationaal natuurnetwerk (NNN). Daarbij werd niet alleen bestaande natuur veiliggesteld, maar kwamen er ook grootse plannen voor nieuwe natuur.

In Zeeland is van die plannen al veel gerealiseerd. Er zijn heel wat waardevolle nieuwe natuurgebieden ontstaan die iets herstellen van al de natuur die in het verleden verloren ging.

Polder Hoedekenskerke.

Polder Hoedekenskerke

Eén zo'n nieuw natuurgebied is de polder Hoedekenskerke, gelegen tussen het gelijknamige dorp en het naburige 's-Gravenpolder. Waar tien jaar geleden nog een landschap van grootschalige akkers zonder natuurwaarde lag, ligt nu een moerassig weidegebied waar het wemelt van de watervogels.

Voor die nieuwe natuur is het meestal cruciaal of er voldoende water is. Veel gebieden zijn sterk verdroogd en voor de natuurwaarde is dat funest. Daarom is het bij de aanleg van nieuwe natuur vaak noodzakelijk om grond te vergraven, opdat het water weer tot het maaiveld reikt.

De grutto.

Daar wordt wel eens over gemopperd, maar in feite is het gewoon herstel van de historische situatie, zoals die tot na de Tweede Wereldoorlog was. En dat geldt ook voor de polder Hoedekenskerke, waar vroeger vochtige weilanden lagen, omdat er in de Middeleeuwen veen afgegraven was voor de zoutwinning.

Boven de weilanden buitelen kieviten en luidruchtige grutto's gaan tekeer tegen iedere indringer die erlangs komt, ongeacht of het nou een passerende kraai of een jagende buizerd betreft. Tureluurs roepen overal en boven de weilanden hoor je op verschillende plekken tegelijk een zingende veldleeuwerik. Kortom, de bonte wei, met alles erop en eraan. Bijna onvoorstelbaar in een tijd dat je overal weidevogels ziet verdwijnen of sterk in aantal krimpen.

Kokmeeuwen.

Toegankelijkheid

De polder Hoedekenskerke is niet toegankelijk, maar er zijn maar weinig natuurgebieden waar je vanaf de aangrenzende wegen het vogelleven zo prachtig kunt observeren. Bijvoorbeeld bij een wandeling vanaf Hoedekenskerke langs beide zijden van de Westerscheldedijk in noordelijke richting vice versa.

Je kunt dankzij diverse polderwegen zelf de lengte van je rondje bepalen. Afhankelijk van het jaargetijde kun je hier steeds weer andere vogels zien; totaal wel meer dan 100 soorten.

Tekst en foto's: Chiel Jacobusse.

De dodaars.

Marialegenden

Een *Marialegende* is een legende waarin *Maria* een grote rol speelt. Vaak is zij degene die God met de mensen verbindt. God was voor veel mensen namelijk te weinig tastbaar en te moeilijk aanspreekbaar, doordat hij als opperste rechter boven de mensen stond, terwijl *Maria* als vrouw en moeder voor iedereen bereikbaar was.

Marialegendes stammen vooral uit de 12e en 13e eeuw.

O. L. VROUW VAN HULSTERLOO

In het bos van Hulsterloo* bevond zich een bron of een poel, de Kriekeput. Het gebied en de bron zijn bekend, omdat ze zo'n belangrijke rol spelen in het beroemde verhaal over Reinaert de Vos. De sluwe Reintje maakte de koning wijs dat bij Kriekepitte een schat verborgen lag.

De bron behoorde tot een van de heilige bronnen van de Germanen, en in dat woeste bos waar je mens noch dier tegenkwam, werd nog lang in het geheim aan de oude goden geofferd.

In 1136 werd Hulsterloo aan een kloosterorde afgestaan, de Norbertijnen van Drongen bij Gent. Een paar jaar later is er al sprake van een Onze Lieve Vrouwe-beeld dat wonderen verricht.

Volgens een van de legendes is het Mariabeeld afkomstig uit Artois. Op bevel van Maria zou het naar Hulsterloo gebracht zijn. Voor het beeld van de Moeder uit vlogen duiven die de goede weg wezen. Het werd gevolgd door zoveel volk, dat ze onderweg gebrek aan voedsel kregen.

Anderen zeggen, dat het beeld afkomstig was uit de stad Atrecht en door engelen naar Hulsterloo is gebracht.

Ook is er een legende die zegt dat het beeld van Onze Lieve Vrouw aan kwam drijven met de stroom, na de verwoesting van Teruane in 1552**.

In 1578 trokken troepen plunderende soldaten het land door. De mannen van Hulsterloo vluchtten de bossen van Clinge in. Zij namen het Mariabeeld mee en vonden er een goede schuilplaats voor. Later werd het beeld ongeschonden teruggevonden. Het wordt nog altijd vereerd in Belgisch de Klinge.

* *Hulsterloo lag op de grens van Zeeuws-Vlaanderen, tussen Hulst en Kieldrecht. Het was een moerassig veengebied, een verlaten en naargeestige streek.*

***Er zijn verbazingwekkend veel legendes waarin Mariabeelden komen aandrijven. Dit is bijvoorbeeld ook gebeurd in Gent, Antwerpen, Stokkem, Meetkerke, Oirschot, Hilvarenbeek, Aalst, Oudenaarde enz.*

Uit: De mooiste Zeeuwse mythen en sagen, p. 186-187

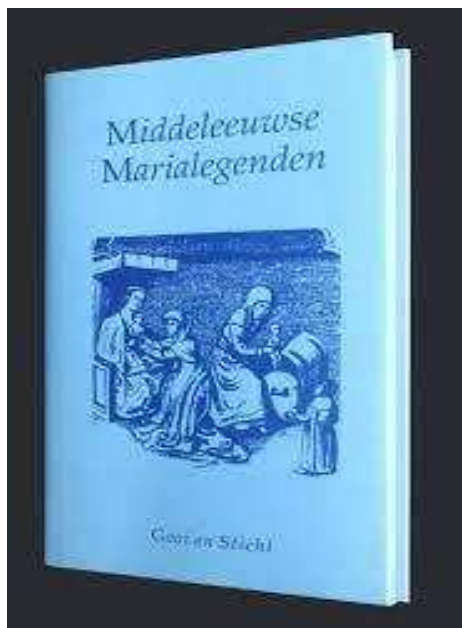
Legenden of christelijke sagen

In deel III van De mooiste Zeeuwse mythen en sagen is plaats ingeruimd voor *legenden of christelijke sagen*. Er is ruimte voor Christuslegenden over 'Het kindeke Jezus', 'De drie kruisen', 'De heilige hostie' en 'Het bloed van Christus'. Bij de Marialegenden wordt verteld over O. L. Vrouw van Hulsterloo (zie kader), Vrouwenpolder en Onze Lieve Vrouw met de inktpot, dat zich afspeelt in Aardenburg. Ook wordt verteld over heiligen en vromen als St. Elooi, St. Willebrord, Johannes het Lam, Clara van Botland en is er een paragraaf over andere katholieke legendes waarin aandacht voor De twaalf apostelen en De zielevogel.

Marialegenden variëren naar de aard van het volk en de aard van het land. Zo vinden in bergachtige streken herders, houthakkers en jagers een wonderbeeld in een rotspleet, terwijl in de buurt van de grote rivieren de beelden komen aandrijven.

*Ik groet U, Maria die daer staet,
Gij zijt goed en ik ben kwaed.
Wilt Gij mijn arme ziele gedinken,
Ik zal u een Ave Maria schinken.*

Marialelegenden

Marialelegenden zijn verhalen over mensen die vertrouwen stellen in Maria, de moeder van God.

De oudste Marialegenden ontstaan in de eerste eeuwen na de geboorte van Christus in Griekenland en Klein-Azië. Zij drongen door naar het Westen, en daar kwamen er nieuwe bij. De oudste verzameling in West-Europa dateert van het eind van de zesde eeuw. Maar pas in de 12^e eeuw nam de Mariaverering – en daarmee het aantal legenden – een hoge vlucht. De verhalen werden verteld in kerken en kloosters.

Gewoonlijk betreft het verhalen waarin Maria op wonderbaarlijke wijze ingrijpt in het leven en door *mirakelen* haar getrouwen beloofd of uit gevaren redt (mirakelspel). Vanaf de 12e eeuw ontstaan hier typerende Marialegenden. Ze zijn bijzonder populair bij Dominicanen en Franciscanen. Onder hun invloed verandert het 12^e-eeuwse beeld van Maria van de verheven Moeder Gods, afgebeeld als de koningin van de hemel, in de 13^e eeuw in een glimlachende troostende moeder die optreedt als bemiddelaarster tussen God en de (zondige) mens.

Zo wordt de wonderlijke historie van Mariken en Moenen, ontstaan rond 1500, een *mirakelspel* genoemd, maar is het in feite in de eerste plaats als Marialegende te beschouwen. Zoals er zoveel Middeleeuwse *exempelen* zijn waarin Maria en de duivel elkaars tegenspelers zijn.

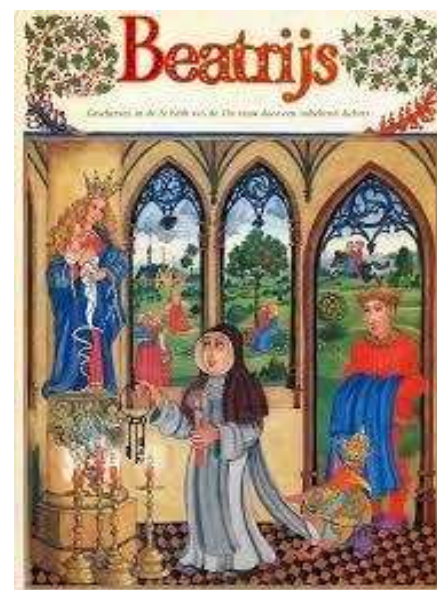
Wat is een legende eigenlijk?

Legende komt van het Latijnse *legenda*: *wat gelezen moet worden*. Een legende is een stichtelijk religieus verhaal rond O.L.Vrouw (Marialegende), O.L. Heer, heiligen of een godsdienstig of gewijd voorwerp (b.v. het H. Sacrament). Het moest in de kerk of in de refter van het klooster voorgelezen worden met de bedoeling de toehoorders te overtuigen van de kracht die van de persoon of het onderwerp in kwestie is uitgegaan, opdat zij voortaan zouden leven en handelen naar het voorbeeld van het verhaal. Een legende wil iets illustreren, iets bewijzen. In tegenstelling tot de *wereldse sage* is een legende meestal godsdienstig. De meest beroemde legendes in onze literatuur zijn de *Sint-Servatiuslegende* van Henric van Veldeke (eind 12^e eeuw) en de *Beatrijs-legende* uit 1374.

De Beatrijslegende

De commissie M en R organiseerde in mei 2023 een excursie naar de Trappistinnen in Brecht. Alle deelnemers waren hevig onder de indruk van de verhalen van onze gastvrouw, een 87-jarige non. Prachtig hoe open en eerlijk zij vertelde over de -soms gedwongen-keuzes voor het kloosterleven. Hoe moet dat in de Middeleeuwen geweest zijn? Welke mannen en vrouwen kwamen er in kloosters terecht en waarom? De Middelnederlandse *Beatrijs-*

legende krijgt plots nog meer perspectief. Beatrijs, een jonge vrouw uit een adellijke familie, is kosteres in een klooster. Uit liefde voor een jeugdvriend -die ze ontmoet onder de *egellantier*, het symbool van de liefde- verlaat ze op een nacht het klooster in stilte. Zeven jaar lang leven Beatrijs en haar lief in rijkdom. Ze krijgen twee kinderen. Maar wanneer het geld op is, gaat hij ervandoor.

Om in haar onderhoud én dat van de kinderen te voorzien, levert ze zich over aan prostitutie. Nog eens zeven jaar houdt ze dit vol, maar ze laat geen dag na tot Maria te bidden.

U voelt hem aankomen. De moraal van het verhaal is dat de zonden van iedereen die berouw toont en in alle oprechtheid tot Maria bidt, vergeven zullen worden.

Aardse liefde is vergankelijk, hemelse liefde blijvend.

En zo is het thema van deze Marialegende uit de 14^e eeuw ook in de 21^e eeuw nog actueel!

Tekst: Rob Rijkschroeff

De **processierups** komt er weer aan

Tijdens de zomermaanden, mei, juni, juli en augustus, worden veel Nederlanders geteisterd door de eikenprocessierups. Bomen worden kaalgevreten en mensen en dieren krijgen te maken met gezondheidsklachten, zoals jeuk, bultjes en uitslag.

Wat is een processierups?

Een eikenprocessierups, is een blad-vretende rups van de eikenboom-vlinder.

De rups nestelt zich in en nabij eikenbomen, vooral aan de zonnige kant van eikenstammen. De nesten bestaan uit rupsen, brandharen en uitwerpselen.

Brandharen

Processierupsen zijn bedekt met zo'n 700.000 witte brandharen van ongeveer 0,2 tot 0,3 millimeter lang. Deze brandharen zijn gevaarlijk voor de gezondheid van mensen en dieren.

Welke klachten geeft de processierups?

De brandhaartjes van de rups kunnen zorgen voor jeuk, pijn en irritatie aan de huid, ogen, luchtwegen en het maagdarmkanaal.

De klachten kunnen per persoon verschillen en gaan binnen twee weken meestal vanzelf over.

Verspreiding brandharen

- Bij een bedreiging worden de haartjes afgeschoten door de rups.
- De haren komen in de lucht en kunnen worden verspreid door de wind.
- De haren kunnen de huid, ogen en luchtwegen van mens en dier bereiken en binnendringen. De brandharen zijn pijlvormig en voorzien van weerhaakjes.
- De stoffen die op de haren zitten, zorgen voor een allergische reactie.
- De brandharen kunnen in een straal van 100 meter rond de boom van een rupsennest zorgen voor overlast. Ook oude nesten, met resten van brandharen, kunnen nog meerdere jaren voor overlast zorgen.

Wanneer is de rups actief?

De processierups is normaal gesproken het meest actief tussen half april en half juli. De periode met overlast begint doorgaans begin juni, wanneer de rupsen hun brandharen afschieten. In de zomermaanden (juni, juli en augustus) is de overlast het grootst.

De verschillende stadia van de eikenprocessierups:

Stadium processierups	Periode	Overlast
Net gelegde eitjes	Augustus en september	Gemiddeld (brandharen in lege nesten)
Eitjes	Begin oktober tot half april	Meestal zeer beperkt
Jonge rupsen	Begin april tot half mei	Meestal zeer beperkt
Rupsen met brandharen	Begin juni tot half juli	Hoog (afschieten brandharen)
Poppen	Begin juli tot half augustus	Hoog (volop brandharen in nesten)
Vlinder	Eind juli tot eind september	Gemiddeld (brandharen in lege nesten)

Vanaf begin juli gaan de rupsen verpoppen. De brandharen blijven dan achter in de nesten en worden door de wind verspreid in de buitenlucht. In augustus zijn alle rupsen verpopt. De volwassen vlinders verzamelen zich rond augustus en september en leggen nieuwe eitjes in eikenbomen.

De brandharen van oude nesten kunnen soms nog tot in het najaar voor overlast zorgen. Ook brandharen in oude nesten kunnen nog zeven jaar lang voor overlast zorgen. Droge winters en zomers dragen bij aan de getalsmatige ontwikkeling van de rups.

Waar is de rups actief?

De eikenprocessierups komt vooral voor in eiken van parken en bossen, of gewoon in de tuin. Op [Waarneming.nl](http://www.waarneming.nl) zie je precies op welke locaties de processierups is waargenomen.

Bronnen: Thuisarts, Rivm, Biocontrole, Skin Reactions on Exposure to the Pine Processionary Caterpillar - J. Vega. Foto's: Shutterstock.

Colofon

‘Wij Zêëuwen’ is een uitgave van KBO-Zeeland

Blijf ons ondertussen ook volgen op:

 [facebook.com/kbo.zeeland.3](https://www.facebook.com/kbo.zeeland.3)

en

 [twitter.](https://twitter.com/kbozeeland)

Voor al het andere nieuws vanuit KBO-Zeeland kijkt u op onze website www.kbozeeland.nl

Redactie Wij Zêëuwen:

Jan van den Boom
Lillianne van der Ha
Rob Rijkschroeff
E-mailadres:
wijzeeuwen@kbozeeland.nl

Art Direction

Jan van den Boom

Indien u als KBO-afdeling iets te melden hebt voor ‘Wij Zêëuwen’ of de digitale ‘Wij Zêëuwen’ niet meer wenst te ontvangen, dan kunt u dit melden via e-mail: wijzeeuwen@zeelandnet.nl

Kijk voor het laatste nieuws op de websites van KBO-Regio Zeeland: www.kbozeeland.nl of van KBO-Brabant www.kbobrabant.nl

van oeveren reizen

50-PLUS BUSPROGRAMMA

Boek nu zorgeloos uw vakantie

- ✓ Inclusief alle entreegelden
- ✓ Inclusief kofferservice
- ✓ AED en gratis wifi
- ✓ Zeer luxe touringcars
- ✓ Binnen onze regio wordt u thuis opgehaald

Van Oeveren Reizen Zierikzee — 0111- 414348 of www.vanoeveren.nl